

**DVOJJAZYČNÁ
KNIHA ★★ ★
PRO
POKROČILÉ**

**Arthur Schnitzler
Theodor Storm**

Liebes geschichten

Milostné příběhy

Upravila: Jana Navrátilová

- zrcadlový český překlad
- okomentované gramatické a lexikální jevy
- otázky na porozumění textu
- slovníček

MP3

namluvené rodilým mluvčím

C P R E S S

Arthur Schnitzler, Theodor Storm

Milostné příběhy

Liebesgeschichten

Computer Press
Brno
2011

Milostné příběhy

Liebesgeschichten

ARTHUR SCHNITZLER, THEODOR STORM

Computer Press, a.s., 2011. Vydání první.

Překlad a jazykový komentář: Jana Navrátilová
Odborná korektura: Hana Kraftová
Jazyková korektura: Marcela Rábová
Ilustrace: Anastasia Stročková
Vnitřní úprava: Irena Rozvoralová
Sazba: Irena Rozvoralová
Obálka: Martin Sodomka
Odpovědná redaktorka: Kateřina Hošková
Komentář na zadní straně obálky: Kateřina Hošková
Technická spolupráce: Irena Rozvoralová
Technický redaktor: Jiří Matoušek
Produkce: Petr Baláš

CD nahráno: Studio 22
Německý hlas: Florian Tilzer
Hudba: Darina Žurková

Computer Press, a. s.,
Holandská 3, 639 00 Brno

Objednávky knih:
<http://knihy.cpress.cz>
distribuce@cpress.cz
tel.: 800 555 513

ISBN 978-80-251-3613-3

Prodejní kód: KEJ309

Vydalo nakladatelství Computer Press, a. s., jako svou 4145. publikaci.

© Computer Press, a.s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

Slovo úvodem

Milí čtenáři,

v současné době rychlé a stále rychlejší komunikace, bleskových a vyčerpávajících informací a překotného životního tempa, vám nabízíme možnost se na chvíli zastavit, zamyslet se, snad se i zasnít nad dávnými, ale stále živými příběhy o různých podobách lásky a nechat se okouzlit krásou vytříbeného jazyka.

Čtyři příběhy o lásce si přečtete v originále a souběžně i v českém překladu. Řada faktických a gramatických poznámek v textu i v jazykových koutcích vám umožní osvěžit si vlastní znalosti a pomůže se orientovat v některých složitějších nebo starších tvarech.

Pomocí otázek u jednotlivých povídek si ověříte, zda jste všemu správně porozuměli. Ostatně názor, který najdete v řešení, se může lišit od vašeho vlastního.

Slovník na konci knížky obsahuje méně známá, případně v současném jazyce méně používaná slova.

Přejeme vám hodně příjemně strávených chvil nad příběhy, které jsou ve své podstatě nestárnoucí!

Inhalt/Obsah

<i>Die Frau des Weisen/Moudrý manžel</i>	6
<i>Arthur Schnitzler</i>	
<i>Die Toten schweigen/Mrtví nemluví</i>	42
<i>Arthur Schnitzler</i>	
<i>Frühlingsnacht im Seziersaal/Letní noc v pitevně</i>	86
<i>Arthur Schnitzler</i>	
<i>Immensee/Immensee</i>	100
<i>Theodor Storm</i>	
<i>Antworten auf die Fragen zum Textverstehen/ Odpovědi na otázky k porozumění textu</i>	163
<i>Deutsch-Tschechisches Wörterbuch/Německo-český slovník</i>	166

Die Frau des Weisen

Arthur Schnitzler

Die Frau des Weisen

Arthur Schnitzler

I.

Hier werde ich lange bleiben. Über diesem Orte zwischen Meer und Wald liegt eine schwermütige Langeweile, die mir wohl tut. Alles ist still und unbewegt. Nur die weißen Wolken treiben langsam; aber der Wind streicht so hoch über Wellen und Wipfel hin, dass das Meer und die Bäume nicht rauschen. Hier ist tiefe Einsamkeit, denn man fühlt sie immer; auch wenn man unter den vielen Leuten ist, im Hotel, auf der Promenade. Die Kurkapelle spielt meist melancholische schwedische und dänische Lieder, aber auch ihre lustigen Stücke klingen müd und gedämpft. Wenn die Musikanten fertig sind, steigen sie schweigend über die Stufen aus dem Kiosk herab und verschwinden mit ihren Instrumenten langsam und traurig in den Alleen.

Ich liege unter den Buchen. Ich höre nahe Schritte von Menschen, die über den Waldweg kommen; aber ich kann sie nicht sehen, denn ich rühre mich nicht und meine Augen tauchen in die Höhe. Ich höre auch das helle Lachen von Kindern, aber die große Stille um mich trinkt alles Geräusch rasch auf. Wenn ich die Augen schließe und gleich wieder öffne, so erwache ich wie aus einer langen Nacht. So entgleite ich mir selbst und verschwebe wie ein Stück Natur in die große Ruhe um mich.

Mit der schönen Ruhe ist es aus. Alles scheint mit einem Male verändert. Die Melodien der Kapelle klingen sehr heiß und lustig; die Leute, die an einem vorbeigehen, reden viel; die Kinder lachen und schreien. Sogar das liebe Meer, das so schweigend schien, schlägt nachts lärmend an das Ufer. Das Leben ist wieder laut für mich geworden*.

Nie war ich so leicht vom Hause abgereist; ich hatte nichts Unvollendetes zurückgelassen. Ich hatte mein Doktorat gemacht; eine künstlerische Illusion, die mich meine Jugend hindurch begleitet, hatte ich endgültig begraben, und Fräulein Jenny war die Gattin eines Uhrmachers geworden*. So hatte ich das seltene Glück gehabt, eine Reise anzutreten, ohne eine Geliebte zu Hause zu lassen und ohne eine Illusion mitzunehmen**.

* ... das Leben ist wieder laut geworden... sie war die Gattin eines Uhrmachers geworden...

Sloveso werden má, vedle svého vlastního významu (*stát se*), mnoho dalších funkcí, např. ve spojení s přídavným jménem vyjadřuje změnu stavu.

Moudrý manžel

Arthur Schnitzler

I.

Tady zůstanu dlouho. Nad tímto místem mezi mořem a lesem se vznáší zvláštní zá-
dumčivá nuda, která na mě blahodárně působí. Všechno je tiché a bez pohybu. Jen
bílá oblaka pomalu plynou; ale vítr se žene tak vysoko nad vlnami a vrcholky stro-
mů, že moře ani stromy nešumí. Je tu hluboká samota, neboť ji cítíš stále; i když jsi
mezi lidmi, v hotelu, na promenádě. Lázeňská kapela hraje většinou melancholické
švédské a dánské písně, ale i jejich veselé kousky znějí unaveně a tlumeně. Když hu-
debníci skončí, mlčky sestoupí po schůdcích z pódia a zmizí se svými instrumenty
pomalu a smutně v alejích.

Ležím pod buky. Slyším kroky lidí, přicházejících po lesní stezce; ale nemohu je
vidět, protože se nehýbám a očima se nořím do vysokého nebe. Slyším také jasný
smích dětí, ale veliké ticho kolem mne rychle pohltí každý zvuk. Když zavřu oči
a hned nato je zase otevřu, probouzím se jako po dlouhé noci. Tak se odpoutám sám
od sebe a jako kousek přírody splynu s velikým klidem kolem.

S nádherným klidem je konec. Najednou se všechno zdá jiné. Melodie kapely náhle
zní velmi vroucně a vesele; kolemjdoucí lidé živě hovoří; děti se smějí a křičí. Do-
konce milé moře, které se zdálo být tak tiché, hřmotně bije celou noc o břeh. Život
pro mě dostal opět zvuk.

Nikdy se mi z domova necestovalo tak lehce; nenechal jsem za sebou nic nedokon-
čeného. Udělal jsem doktorát; uměleckou iluzi, která mě provází celým mládím,
jsem s konečnou platností pochoval a slečna Jenny se stala ženou jednoho hodináře.
Tak jsem měl zvláštní štěstí, že jsem mohl odcestovat aniž bych doma zanechal mi-
lou, a aniž bych s sebou bral nějakou iluzi.

** ... ich hatte Glück gehabt, eine Reise anzutreten, ohne etwas zu Hause zu lassen, ohne eine Illusion mitzunehmen. ...
Závislý infinitiv klademe po vazbách s podstatnými nebo přídavnými jmény. Infinitivní vazbou s ohne zu můžeme krátit
vedlejší věty se spojkou ohne dass, v případě, že v hlavní i vedlejší větě je stejný podmět.

In der Empfindung eines abgeschlossenen Lebensabschnittes hatte ich mich sicher und wohl gefühlt. Und nun ist alles wieder aus; – denn Frau Friederike ist da.

Spät abends auf meiner Terasse; ich hab' ein Licht auf meinen Tisch gestellt und schreibe. Es ist die Zeit, über alles ins klare zu kommen. Ich zeichne mir das Gespräch auf, das erste mit ihr nach sieben Jahren, das erste nach jener Stunde ...

Es war am Strand, um die Mittagszeit. Ich saß auf einer Bank. Zuweilen gingen Leute an mir vorüber. Eine Frau mit einem kleinen Jungen stand auf der Landungsbrücke, zu weit, als dass ich die Gesichtszüge hätte ausnehmen können*. Endlich verließ sie die Brücke und kam mir immer näher. Sie führte den Knaben an der Hand. Nun sah ich, dass sie jung und schlank war. Das Gesicht kam mir bekannt vor. Sie war noch zehn Schritte von mir; da erhob ich mich rasch und ging ihr entgegen. Sie hatte gelächelt, und ich wusste, wer sie war.

„Ja, ich bin es“, sagte sie und reichte mir die Hand.

„Ich habe sie gleich erkannt“, sagte ich.

„Ich hoffe, dass ist nicht zu schwer gewesen“, erwiderte sie. „Und Sie haben sich eigentlich auch gar nicht verändert.“

„Sieben Jahre...“ sagte ich.

Sie nickte. „Sieben Jahre.“ ...

Wir schwiegen beide. Sie war sehr schön. Jetzt glitt ein Lächeln über ihr Gesicht, sie wandte sich zu dem Jungen, den sie noch immer an der Hand hielt, und sagte: „Gib dem Herrn die Hand.“ Der Kleine reichte sie mir, schaute mich aber dabei nicht an.

„Das ist mein Sohn“, sagte sie. Es war ein hübscher brauner Junge mit hellen Augen.

„Es ist doch schön, dass man einander wieder begegnet im Leben“, begann sie, „ich hätte nicht gedacht ...“

„Es ist auch sonderbar“, sagte ich.

„Warum?“ fragte sie, indem sie mir lächelnd und das erste Mal ganz voll in die Augen sah. „Es ist Sommer ... alle Leute reisen, nicht wahr?“

Jetzt lag mir die Frage nach ihrem Mann auf den Lippen; aber ich vermochte es nicht, sie auszusprechen.**

* ... als dass ich die Gesichtszüge hätte ausnehmen können...

Ve vedlejší větě účinkového souvětí užíváme pro děj odehrávající se v minulosti konjunktiv plusquamperfekta. V tomto případě jde o konj. plqpf. slovesa können (ich hätte gekonnt), ale vzhledem k infinitivu slovesa ausnehmen dochází k asimilaci obou tvarů na konci věty. Zároveň je zde také porušen větný rámeček – určitý tvar slovesa (hätte) není na konci.

S pocitem uzavřené životní kapitoly jsem se cítil jistě a dobře. A teď je zase všechno pryč; – neboť paní Friederika je tu.

Později večer na mé terase; postavil jsem si na stůl světlo a píši. Je čas si ve všem udělat jasno. Zaznamenávám si ten rozhovor s ní, první po sedmi letech, první po oné hodině...

Bylo to na pláži, v poledne. Seděl jsem na lavičce. Chvilími kolem mne procházeli lidé. Na přistávacím můstku stála nějaká žena s malým chlapcem, příliš daleko, abych byl mohl rozeznat rysy jejího obličeje. Konečně opustila můstek a přicházela blíž. Chlapce vedla za ruku. Teď jsem viděl, že byla mladá a štíhlá. Obličej mi připadal známý. Byla ještě deset kroků ode mne; tu jsem se rychle zvedl a šel jí vstříc. Usmála se a já jsem věděl, kdo to je.

„Ano, jsem to já,“ řekla a podala mi ruku.

„Hned jsem vás poznal,“ řekl jsem.

„Doufám, že to nebylo příliš těžké,“ odvětila. „A vy jste se vlastně také vůbec nezměnil.“

„Sedm let...“ řekl jsem.

Přikývla. „Sedm let...“

Oba jsme mlčeli. Byla velmi krásná. Teď po jejím obličeji přelétl úsměv, sklonila se k chlapci, kterého stále ještě držela za ruku a řekla: „Podej pánovi ruku.“ Malý mi ji podal, ale nepodíval se přitom na mě.

„To je můj syn,“ řekla. Byl to hezký snědý hoch se světlýma očima.

„Je to přece pěkné, že se v životě znovu setkáváme,“ začala, „nebyla bych si pomyslela...“

„Je to také podivné,“ řekl jsem.

„Proč?“ zeptala se, když se mi s úsměvem poprvé naplno podívala do očí. „Je léto ... všichni lidé cestují, ne?“

Teď jsem měl na jazyku otázku na jejího muže; ale nedokázal jsem ji vyslovit.

** ... ich vermochte es nicht, sie auszusprechen...

Infinitiv je závislý také na většině sloves (zde: vermögen). Prostý infinitiv klademe pouze po slovesech způsobových a malé skupině dalších.

„Wie lange werden Sie hier bleiben?“ fragte ich.

„Vierzehn Tage. Dann treffe ich mit meinem Manne in Koppenhagen zusammen.“

Ich sah sie mit einem raschen Blick an; der ihre antwortete unbefangen: „Wundert dich das vielleicht?“

Ich fühlte mich unsicher, unruhig beinahe. Wie etwas Unbegreifliches erschien es mir plötzlich, dass man Dinge so völlig vergessen kann. Denn nun merkte ich erst: an jene Stunde vor sieben Jahren hatte ich seit lange so wenig gedacht, als wäre sie nie erlebt worden*.

„Sie werden mir aber viel erzählen müssen“, begann sie aufs neue, „sehr, sehr viel. Gewiss sind Sie schon lange Doktor?“

„Nicht so lange – seit einem Monat.“

„Sie haben aber noch immer Ihr Kindergesicht“, sagte sie. „Ihr Schnurrbart sieht aus, als wenn er aufgeklebt wäre.“

Vom Hotel her, überlaut, tönte die Glocke, die zum Essen rief.

„Adieu“, sagte sie jetzt, als hätte sie nur darauf gewartet**.

„Können wir nicht zusammen gehen?“ fragte ich.

„Ich speise mit dem Buben*** auf meinem Zimmer, ich bin nicht gern unter so vielen Menschen.“

„Wann sehen wir uns wieder?“

Sie wies lächelnd mit den Augen auf die kleine Strandpromenade. „Hier muss man einander doch immer begegnen“, sagte sie – und als sie merkte, dass ich von ihrer Antwort unangenehm berührt war, setzte sie hinzu: „Besonders, wenn man Lust dazu hat. – Auf Wiedersehen.“

Sie reichte mir die Hand, und ohne sich noch einmal umzusehen, entfernte sie sich.

* ... die Stunde wäre nie erlebt worden ...

Jde o konjunktiv plusquamperfekta trpného rodu. V tomto případě je možné větu vyjádřit např.: ... ich hätte die Stunde nie erlebt – *nebyl bych tu hodinu nikdy zažil*. Trpný rod se ale v němčině užívá častěji.

**... sie hätte nur darauf gewartet ...

Příklad konjunktivu plusquamperfekta; plusquamperfektum se užívá pro vyjádření děje, který se odehrál před jiným minulým dějem.

*** ... mit dem Buben ...

der Bub – v Rakousku a na jihu Německa užívaný tvar: *hoch, chlapec, kluk*

„Jak dlouho tu zůstanete?“ zeptal jsem se.

„Čtrnáct dní. Pak se sejdeme v Kodani s manželem.“

Rychle jsem se na ni podíval; její pohled ale bez rozpaků odpovídal: „Divíš se snad?“

Cítil jsem se nejistý, téměř neklidný. Náhle mi připadlo jako něco nepochopitelného, že člověk může některé věci tak úplně zapomenout. Neboť teď jsem si teprve uvědomil: na onu hodinu před sedmi lety jsem po celou dobu tak málo myslel, jako bych ji nikdy nezažil.

„Budete mi muset ale mnoho vyprávět,“ začala nanovo, „velmi, velmi mnoho. Jistě jste už dlouho doktorem?“

„Ne tak dlouho – jeden měsíc.“

„Máte ale pořád svůj dětský obličej,“ řekla. „Váš knír vypadá, jako by byl nalepený.“

Od hotelu se hlasitě ozval zvon, zvoucí k jídlu.

„Sbohem,“ řekla, jako by byla čekala jen na to.

„Nemůžeme jít společně?“ zeptal jsem se.

„Jím s chlapcem na pokoji, nejsem ráda mezi tolika lidmi.“

„Kdy se uvidíme?“

Ukázala s úsměvem očima na malou promenádu. „Tady se musíme přece potkávat pořád,“ řekla – a když si všimla, že se mě její odpověď nepříjemně dotkla, dodala: „obzvláště, když má člověk chuť. – Na shledanou.“

Podala mi ruku a aniž se ještě jednou ohlédla, vzdálila se.

II.

Ich bin den ganzen Nachmittag und den ganzen Abend auf der Promenade hin und her gegangen, und sie ist nicht gekommen. Am Ende ist sie wieder fort? Ich dürfte eigentlich nicht darüber staunen.

Ein Tag ist vergangen, ohne dass ich sie gesehen. Den ganzen Vormittag hat es gegnet, und außer mir war fast niemand auf der Promenade. Nachmittag ließ der Regen nach, und ich machte einen langen Spaziergang auf der Straße längs des Meeres. Es war trüb und schwül.

Auf dem Wege habe ich an nichts anderes denken können als an jene Zeit. Alles habe ich deutlich wieder vor mir gesehen.

Das freundliche Haus, in dem ich gewohnt habe, und das Gärtchen mit den grünlackierten Stühlen und Tischen. Und die kleine Stadt mit ihren stillen weißen Straßen.

Und die fernen, im Nebel verschwimmenden Hügel. Und über all dem lag ein Stück blassblauer Himmel, der so dazu gehörte, als wenn er auf der ganzen Welt nur dort so blass und blau gewesen wäre. Auch die Menschen von damals sah ich alle wieder; meine Mitschüler, meine Lehrer, auch Friederikens Mann. Ich sah ihn anders, als er mir in jenem letzten Augenblick erschienen war; – ich sah ihn mit dem milden, etwas müden Ausdruck im Gesicht, wie er nach der Schule auf der Straße an uns Knaben freundlich grüßend vorüberzuschreiten pflegte*, und wie er bei Tische zwischen Friederike und mir, meist schweigend gesessen; ich sah ihn, wie ich ihn oft von meinem Fenster aus erblickt hatte: im Garten vor dem grünlackierten Tisch, die Arbeiten von uns Schülern korrigierend. Und ich erinnerte mich, wie Friederike in den Garten gekommen**, ihm den Nachmittagskaffee gebracht** und dabei zu meinem Fenster hinaufgeschaut**, lächelnd, mit einem Blicke, den ich damals nicht verstanden** ... bis zu jener letzten Stunde. – Jetzt weiß ich auch, dass ich mich oft an all das erinnert habe. Aber nicht wie an etwas Lebendiges, sondern wie an ein Bild, das still und friedlich an einer Wand zu Hause hängt.

*... grüßend pflegte er vorüberzuschreiten...

Sloveso *pflegen* spolu s infinitivem *s* zu vyjadřuje opakování děje, např. *er pflegte zu gehen* – *chodival*.

**... wie Friederike in den Garten gekommen... Kaffee gebracht... hinaufgeschaut, mit einem Blicke, den ich damals nicht verstanden...

Jistě jste si všimli, že u tvarů perfekta nejsou pomocná slovesa. Setkáme se s tím v textu ještě víckrát. Jde o určitou volnost uměleckého stylu, která dodává vyprávění charakteristický nádech.

II.

Chodil jsem celé odpoledne a celý večer po promenádě sem a tam, a nepřišla. Nakonec je už zase pryč? Vlastně jsem se tomu nemohl divit.

Uplynul den, aniž jsem ji viděl. Celé dopoledne přšelo a mimo mne skoro nikdo na promenádě nebyl. Odpoledne dešť ustal a já jsem si vyšel na dlouhou procházku po silnici podél moře. Bylo pošmurno a dusno.

Po cestě jsem nemohl myslet na nic jiného, než na tu dobu. Všechno jsem zase před sebou zřetelně viděl.

Ten přívětivý dům, ve kterém jsem bydlel, a zahrádku se zeleně nalakovanými židlemi a stoly. A malé město s jeho tichými bílými ulicemi.

A vzdálené, v mlze se rozplývající kopce. A nad tím vším ležel kus bleděmodrého nebe, které k tomu tak patřilo, jako by bylo bývalo na celém světě jen tam tak bledé a modré. Také všechny lidi z té doby jsem opět viděl; své spolužáky, své učitele, také Friederičina muže. Viděl jsem ho jinak, než se mi jevil v oné poslední chvíli; – viděl jsem ho s mírným, trochu unaveným výrazem v obličeji, jak po škole na ulici chodíval kolem nás chlapců, přívětivě pozdravuje, jak většinou mlčky sedával u stolu mezi mnou a Friederikou; viděl jsem ho, jak jsem ho častokrát spatřil z okna: na zahradě u zeleně lakovaného stolu opravovat práce nás žáků. A vzpomínal jsem, jak Friederika přicházela na zahradu, přinášela mu odpolední kávu a přitom usmívajíc se, podívala se nahoru do mého okna pohledem, kterému jsem tenkrát nerozuměl ... až do oné poslední hodiny. – Nyní už také vím, že jsem na to všechno často vzpomínal. Ale ne jako na něco živoucího, nýbrž jako na obraz, který tiše a pokojně visí doma na stěně.

Wir sind heute am Strand nebeneinander gesessen und haben miteinander gesprochen wie Fremde. Und wenn ich's überlege, was durfte ich anderes erwarten? Dass sie mir bei unserer Begegnung so freundlich entgegengekommen, war offenbar nur in der Überraschung begründet; vielleicht auch in dem frohen Gefühl, an einem fremden Orte einen alten Bekannten wiederzufinden.

Nun aber hat sie Zeit gehabt, sich an alles zu erinnern, wie ich. Ich kann es ja gar nicht ermessen, was sie um meinetwillen hat erdulden müssen*, und was sie vielleicht noch heute leiden muss. Dass sie mit ihm zusammengeblieben ist, seh'ich wohl; und dass sie sich wieder versöhnt haben, dafür ist der vierjährige Junge ein lebendiges Zeugnis; aber man kann sich versöhnen, ohne zu verzeihen, und man kann verzeihen, ohne zu vergessen. – Ich sollte fort, es wäre besser für uns beide.

III.

Als ich heute frühmorgens an mein Fenster trat und auf die große Terasse hinunterblickte, sah ich Friederike mit ihrem Buben an einem der Tische sitzen; sie waren die ersten Frühstücksgäste.

Ihr Tisch war gerade unter meinem Fenster, und ich rief ihr einen guten Morgen zu. Sie schaute auf.

„So früh schon wach?“ sagte sie. „Wollen Sie nicht zu uns kommen?“

In der nächsten Minute saß ich an ihrem Tisch. Es war ein wunderbarer Morgen, kühl und sonnig. Wir plauderten wieder über so gleichgültige Dinge als das letztmal, und doch war alles anders. Hinter unseren Worten glühte die Erinnerung. Wir gingen in den Wald. Da fing sie an, von sich zu sprechen und von ihrem Heim.

„Bei uns ist alles noch gerade so wie damals“, sagte sie, „nur unser Garten ist schöner geworden; mein Mann verwendet jetzt viel Sorgfalt auf ihn, seit wir den Buben haben. Im nächsten Jahr bekommen wir sogar ein Glashaus.“

Sie plauderte weiter. „Seit zwei Jahren gibt es ein Theater bei uns, den ganzen Winter bis Palmsonntag** wird gespielt. Ich gehe zwei- dreimal in der Woche hinein, meistens mit meiner Mutter, der macht es großes Vergnügen.“

„Ich auch Theater!“ rief der Kleine, den Friederike an der Hand führte.

* ... was sie hat erdulden müssen...

Príklad porušení větného rámce. Dochází k němu v případě, že ve vedlejší větě je vazba dvou infinitivů (významového a způsobilého slovesa). Pak je pomocné sloveso před nimi.

Seděli jsme dnes na pláži vedle sebe a hovořili spolu jako cizinci. A když o tom přemýšlím, co jiného jsem mohl očekávat? Že se ke mně při našem setkání chovala tak přátelsky, je zřejmě možné odůvodnit překvapením; snad také radostným pocitem, že v cizím místě potkala starého známého.

Teď ale měla čas si na všechno vzpomenout, jako já. Nemohu vůbec posoudit, co třeba musela snášet a co snad musí trpět ještě dnes. Že zůstala s ním, to vidím jako dobré; a že se opět smířili, toho je živoucím svědectvím čtyřletý chlapec; ale je možné se smířit a neodpustit a je možné odpustit, ale nezapomenout. – Měl bych odejít, bylo by to lepší pro nás oba.

III.

Když jsem dnes časně ráno přistoupil k oknu a podíval se dolů na velkou terasu, uviděl jsem Friederiku s jejím chlapcem sedět u jednoho stolu; byli první hosté u snídaně.

Jejich stůl byl přímo pod mým oknem, zavolal jsem na ni a popřál dobré ráno. Podívala se nahoru.

„Tak brzy už vzhůru?“ řekla. „Nechcete přijít za námi?“

V příští minutě jsem seděl u jejich stolu. Bylo překrásné ráno, chladné a slunečné. Povídali jsme si zase o samých bezvýznamných věcech, jako minule, a přece bylo všechno jinak. V pozadí našich slov planula vzpomínka. Šli jsme do lesa. Tu začala mluvit o sobě, o svém domově.

„U nás je všechno stejné jako tenkrát,“ řekla, „jen naše zahrada je krásnější; můj manžel o ni velmi pečuje od té doby, co máme chlapce. Příští rok budeme mít dokonce skleníky.“

Povídala dál. „Už dva roky je u nás divadlo, hraje se celou zimu, až do Květné neděle. Chodím tam dvakrát, třikrát týdně, většinou s matkou, tu to velmi těší.“

„Já taky divadlo!“ volal malý, jehož Friederika vedla za ruku.

** Palmsonntag – Květná neděle, poslední neděle před Velikonocemi

„Freilich, du auch. Sonntag nachmittag“, wandte sie sich erklärend an mich, „spielen sie nämlich manchmal Stücke für die Kinder; da gehe ich mit dem Buben hin. Aber ich amüsiere mich auch sehr gut dabei.“

Von mir musste ich ihr mancherlei erzählen. Nach meinem Beruf und anderen ersten Dingen fragte sie wenig; sie wollte vielmehr wissen, wie ich meine freie Zeit verbrachte, und ließ sich gern über die geselligen Vergnügungen der großen Stadt berichten.

Stundenlang spazierten wir herum, und ich fühlte mich beinahe glücklich. Manchmal ging der Kleine zwischen uns beiden, und da begegneten sich unsere Hände über seinen Locken. Aber wir taten beide, als wenn wir es nicht bemerkten, und redeten ganz unbefangen weiter.

Als ich wieder allein war, verflog mir die gute Stimmung bald. Denn plötzlich fühlte ich wieder, dass ich nichts von Friederike wusste. Wenn ich annehmen wollte, dass zwischen ihr und ihrem Mann seit Jahren jener Stunde nicht gedacht worden war* – sie selbst konnte sie doch nicht vergessen haben**. Irgendetwas Ernstes musste damals meinem stummen Abschied gefolgt sein – wie hat sie es vermocht, nicht davon zu reden? Hat sie vielleicht erwartet, dass ich selbst beginne? Was hat mich davon zurückgehalten? Dieselbe Scheu vielleicht, die ihr eine Frage verbot?

Fürchten wir uns beide, daran zu rühren? – Das ist wohl möglich. Und doch muss es endlich geschehen; denn bis dahin bleibt etwas zwischen uns, was uns trennt.

In der Erinnerung erscheint mir Friederike in zwei verschiedenen Gestalten. Meist seh' ich sie als eine blasse, sanfte Frau, die, mit einem weißen Morgenkleid angetan***, im Garten sitzt, wie eine Mutter zu mir ist und mir die Wangen streichelt. Hätte ich nur diese hier wiedergetroffen, so wäre meine Ruhe gewiss nicht gestört worden.

Aber auch als eine völlig andere erscheint sie mir, wie ich sie doch nur einmal gesehen; und das war in der letzten Stunde, die ich in der kleinen Stadt verbrachte.

* ... seit Jahren war jener Stunde nicht gedacht worden... Doslova – *po léta nebylo oné hodiny vzpomenuto* (plusquamperfektum v trpném rodě). V češtině dáváme přednost činnému rodu.

** ... sie konnte es nicht vergessen haben... *nemohla na to přece (snad) zapomenout*...

Určítým tvarem způsobového slovesa a minulým infinitivem vyjadřujeme domněnku, možnost nebo pravděpodobnost v minulosti.

Minulý infinitiv se tvoří z příčestí významového slovesa a infinitivu pomocného slovesa, např.: gearbeitet haben, gekommen sein, vergessen haben...

*** ... mit einem weißen Morgenkleid angetan...

Ve významu *obléknout si* se sloveso antun užívá jen knižně.

„Ovšem, ty taky. V neděli odpoledne,“ obrátila se s vysvětlením ke mně. „hrají totiž někdy pro děti; to tam pak jdu s chlapcem. Ale pobavím se u toho taky velmi dobře.“

Také o sobě jsem jí musel všelicos vyprávět. Na mé povolání a jiné vážné věci se ptala málo; mnohem víc ji zajímalo, jak jsem trávil volný čas a ráda si nechala popovídat o společenských zábavách ve velkém městě.

Procházeli jsme se tak celé hodiny a já jsem se cítil téměř šťastný. Někdy šel malý mezi námi a tu se potkávaly naše ruce nad jeho kučerami. Ale oba jsme dělali, jako bychom si toho nevšimli a hovořili jsme nenuceně dál.

Když jsem byl zase sám, moje dobrá nálada brzy vyprchala. Neboť náhle jsem opět cítil, že o Friederice nic nevím. Když budu předpokládat, že mezi ní a jejím mužem nedošlo po celá léta ke zmínce o oné hodině – ona sama na ni přece nemohla zapomenout. Něco závažného muselo určitě následovat po mém němém rozloučení – jak dokázala o tom nemluvit? Čekala snad, že začnu sám? Co mi v tom bránilo? Snad stejná ostýchavost, která i jí zakazovala se ptát?

Oba se toho bojíme dotknout? – To je snad možné. A přece se to konečně musí stát; neboť až do té doby zůstane něco mezi námi, co nás rozděluje.

Ve vzpomínce se mi Friederika zjevuje ve dvou různých podobách. Většinou ji vidím jako bledou, něžnou ženu, která, oblečena v bílém ranním oděvu, sedí v zahradě, je ke mně jako matka a hladí mě po tvářích. Kdybych byl jen tuto zde znova potkal, jistě by mě to nebylo vyvedlo z klidu.

Ale zjevuje se mi také naprosto jiná, tak, jak jsem ji viděl jen jednou; a to bylo v té poslední hodině, kterou jsem v tom malém městě strávil.

IV.

Es war der Tag, an dem ich mein Abiturientenzeugnis bekommen hatte. Wie alle Tage hatte ich mit dem Professor und seiner Frau zu Mittag gespeist, und, da ich nicht zur Bahn begleitet werden wollte*, hatten wir einander gleich beim Aufstehen vom Tische Adieu gesagt.

Ich empfand durchaus keine Rührung. Erst wie ich in meinem kahlgeräumten Zimmer auf dem Bette saß, den gepackten Koffer zu meinen Füßen, und zu dem weit offenen Fenster hinaus über das zarte Laub des Gärtchens zu den weißen Wolken sah, kam leicht, beinahe schmeichelnd, die Wehmut des Abschiedes über mich.

Plötzlich öffnete sich die Tür. Friederike trat herein. Ich erhob mich rasch. Sie trat näher, lehnte sich an den Tisch, und sah mich ernst an. Ganz leise sagte sie: „Also heute?“ Ich nickte nur und fühlte das erste Mal sehr tief, wie traurig es eigentlich war, dass ich von hier fort musste. Sie schaute eine Weile zu Boden und schwieg. Dann erhob sie den Kopf und kam näher auf mich zu. Sie legte beide Hände ganz leicht auf meine Haare, wie sie es ja schon früher oft getan, aber ich wusste in diesem Moment, dass es etwas anderes bedeutete als sonst. Dann ließ sie ihre Hände langsam über meine Wangen heruntergleiten, und ihr Blick ruhte mit unendlicher Innigkeit auf mir. Sie schüttelte den Kopf mit einem schmerzlichen Ausdruck, als könnte sie irgendetwas nicht fassen.

„Musst du denn schon heute weg?“ fragte sie leise.

„Ja“, sagte ich.

„Auf immer?“ rief sie aus.

„Nein“, antwortete ich.

„O ja“, sagte sie mit schmerzlichem Zucken der Lippen, „es ist auf immer. Wenn du uns auch einmal besuchen wirst ... in zwei oder drei Jahren – heute gehst du doch für immer von uns fort.“ – Sie sagte das mit einer Zärtlichkeit, die gar nichts Mütterliches mehr hatte.

Mich durchschauerte es. Und plötzlich küsste sie mich. Zuerst dachte ich nur: das hat sie ja nie getan. Aber als ihre Lippen sich von den meinen gar nicht lösen wollten, verstand ich, was dieser Kuss zu bedeuten hatte. Ich war verwirrt und glücklich; ich hätte weinen mögen.

* ... ich wollte nicht zur Bahn begleitet werden...

Trpný rod se tvoří pomocí slovesa *werden* ve všech tvarech, např.: ich werde begleitet – *jsem doprovázen*, ich wurde begleitet – *byl jsem doprovázen*, begleitet werden – *být doprovázen* apod.

IV.

Bylo to toho dne, kdy jsem dostal maturitní vysvědčení. Obědval jsem jako po všechny dny s profesorem a jeho paní, a protože jsem nechtěl, aby mě doprovázeli na nádraží, řekli jsme si sbohem hned, když jsme vstali od stolu.

Nepociťoval jsem žádné pohnutí. Teprve až jsem seděl na posteli ve svém dočista vyklizeném pokoji, zabalený kufr u nohou, a díval jsem se široce otevřeným oknem skrze něžné listoví zahrádky na bílá oblaka, padal na mě lehce, téměř mazlivě zármutek loučení.

Náhle se otevřely dveře. Vstoupila Friederika. Rychle jsem vstal. Přistoupila blíž, opřela se o stůl a vážně se na mě dívala. Zcela tiše řekla: „Tak tedy dnes?“ Kývl jsem jen a poprvé jsem tak hluboce pocítil, jak je to vlastně smutné, že musím odsud odejít. Chvilí se dívala na zem a mlčela. Pak zvedla hlavu a přistoupila ke mně blíž. Položila mi obě ruce zcela lehce na vlasy, tak jako to už dříve často dělávala, ale já jsem v tom okamžiku věděl, že to znamená něco jiného, než jindy. Pak nechala ruce pomalu sklouznout po mých tvářích a její pohled na mně spočinul s nekonečnou vroucností. Potřásla hlavou s bolestným výrazem, jako by nemohla cosi pochopit.

„Copak musíš už dnes odejít?“ zeptala se tiše.

„Ano,“ řekl jsem.

„Navždy?“ zvolala.

„Ne,“ odpověděl jsem.

„Ó ano,“ řekla s bolestným cuknutím rtů, „je to navždy. I když nás jednou navštívíš ... za dva, nebo za tři roky – dnes od nás přece jen odcházíš navždy.“ – Řekla to s něžností, ve které už nebylo nic mateřského.

Zachvěl jsem se. A náhle mě políbila. Nejdřív jsem si jen pomyslel: to přece ještě nikdy neudělala. Ale když se její rty od mých vůbec nechtěly odtrhnout, pochopil jsem, co ten polibek znamenal. Byl jsem zmatený a šťastný; byl bych chtěl plakat.

Sie hatte die Arme um meinen Hals geschlungen, ich sank in die Ecke des Divans; Friederike lag mir zu Füßen auf den Knien und zog meinen Mund zu dem ihren herab. Dann nahm sie meine beiden Hände und vergrub ihr Gesicht darin. Ich flüsterte ihren Namen und staunte, wie schön er war. Der Duft von ihren Haaren stieg zu mir auf; ich atmete ihn mit Entzücken ein ...

In diesem Augenblicke – ich glaubte vor Schrecken starr zu werden – öffnet sich leise die Tür, die nur angelehnt war, und Friederikens Mann steht da*. Ich will aufschreien, bringe aber keinen Laut hervor. Ich starre ihm ins Gesicht – ich kann nicht sehen, ob sich irgendetwas in seinem Ausdruck verändert – denn noch im selben Augenblick ist er wieder verschwunden und die Tür geschlossen.

Ich will mich erheben, meine Hände befreien, auf denen noch Friederikens Antlitz ruht, will sprechen, stoße** mühsam wieder ihren Namen hervor – da springt sie selbst mit einem Male auf – totenbleich – flüstert mir beinahe gebieterisch zu: „Schweig!“ und steht eine Sekunde lang regungslos da, das Gesicht der Türe zugewandt, als wolle sie lauschen. Dann öffnet sie leicht und blickt durch die Spalte hinaus.

Ich stehe atemlos. Jetzt öffnet sie ganz, nimmt mich bei der Hand und flüstert: „Geh, geh rasch!“ Sie schiebt mich hinaus – ich schleiche rasch über den kleinen Gang bis zur Stiege, dann wende ich mich noch einmal um – und sehe sie an der Türe stehen, mit unsäglicher Angst in den Mienen***, und mit einer heftigen Handbewegung, die mir andeutet: fort! fort! Und ich stürze davon.

An das, was zunächst geschah, denke ich wie an einen tollen Traum. Ich bin zum Bahnhof geeilt, von tödlicher Angst gepeinigt. Ich bin die Nacht durchgefahren und habe mich im Coupé schlaflos herumgewälzt. Ich bin zu Hause angekommen, habe erwartet, dass meine Eltern schon von allem unterrichtet seien, und bin beinahe erstaunt gewesen, als sie mich mit Freundlichkeit und Freude empfingen.

* ... die Tür öffnet sich... ihr Mann steht da... ich will aufschreien...

Náhly přechod z minulého času do přítomného přispívá ke zvýšení napětí při vyprávování.

**... ich stoße mühsam ihren Namen hervor...

Sloveso stoßen lze přeložit různým způsobem, např.: *uhodit, narazit, vrazit, vyrazit*...

- mühsam hervorstoßen – *namáhavě vyrážet*.

***... mit unsäglicher Angst in den Mienen...

die Miene – *výraz obličeje, výraz tváře*; např.: keine Miene verziehen – *nehnout ani brvou*; gute Miene zum bösen Spiel machen – *tvářit se jako by nic*

Objala mě kolem krku a já jsem klesl do rohu divanu. Friederika klečela u mých nohou a přitáhla si má ústa dolů ke svým. Pak vzala mé dlaně a skryla v nich obličej. Šeptal jsem její jméno a žasl jsem, jak bylo krásné. Se zanícením jsem vdechoval vůni jejích vlasů...

V tom okamžiku – hrůzou jsem ztrnul – tiše se otvírají dveře, které byly jen přivřené, a v nich stojí Friederičin muž. Chci vykřiknout, nedostanu ze sebe však ani hlásku. Civím mu do obličej – nemohu rozeznat, zda se v jeho výrazu cokoli změnilo – neboť ještě v tomtéž okamžiku zmizel a dveře se zavřely.

Chci vstát, uvolnit ruce, v nichž stále spočívá Friederičina tvář, chci mluvit, namáhavě se snažím opět vyslovit její jméno – tu najednou sama vyskakuje – smrtelně bledá – šeptá mi téměř panovačně: „Mlč!“ a vteřinu stojí nehybně, tvář obrácenou ke dveřím, jako by chtěla naslouchat. Pak pootevře a vyhlédne štěrbinou ven.

Stojím tu bez dechu. Vtom otevírá docela, bere mě za ruku a šeptá: „Jdi, jdi rychle!“ Vystrčí mě ven – proklouznu rychle úzkou chodbou ke schodům, pak se ještě jednou obrátím – a vidím ji stát ve dveřích s výrazem nevýslovného strachu, jak prudkým pohybem ruky naznačuje: pryč! pryč! A já pádím odtud.

Na to, co se dělo pak, vzpomínám jako na strašný sen. Spěchal jsem na nádraží, mučen smrtelným strachem. Jel jsem celou noc a beze spánku jsem se převaloval v kupé. Přijel jsem domů a očekával jsem, že rodiče snad budou už o všem zpraveni a byl jsem téměř ohromen, že mě přijali přívětivě a radostně.

Dann habe ich noch tagelang in heftiger Erregung hingebraucht, und jedes Klingeln an der Türe, jeder Brief machte mich zitternd. Endlich kam eine Nachricht, die mich beruhigte; es war eine Karte von einem Schulkameraden, der in der kleinen Stadt zu Hause war, und der mir harmlose Neuigkeiten und lustige Grüße sandte. Also, es war nichts Entsetzliches geschehen, zum mindesten war es zu keinem öffentlichen Skandal gekommen. Ich durfte glauben, dass sich zwischen Mann und Frau alles im Stillen abgespielt, dass er ihr verziehen, dass sie bereit hatte.

Trotzdem lebte dieses erste Abenteuer in meiner Erinnerung anfangs als etwas Trauriges, beinahe Düsteres fort, und ich erschien mir wie einer, der ohne Schuld den Frieden eines Hauses vernichtet hat. Allmählich verschwand diese Empfindung, und später kam zuweilen eine seltsame Sehnsucht nach Friederike über mich – wie der Schmerz darüber, dass eine wunderbare Verheißung sich nicht erfüllt hätte. Aber auch diese Sehnsucht ging vorüber, und so war es geschehen, dass ich die junge Frau beinahe völlig vergessen hatte. – Nun aber ist mit einem Mal alles wieder da; und alles ist heftiger als damals, denn ich liebe Friederike.

V.

Heute scheint mir alles so klar, was mir noch in den letzten Tagen rätselhaft gewesen ist. Wir sind spät abends am Strand gesessen, wir zwei allein; der Junge war schon zu Bette gebracht. Wir sind da gesessen, beinahe schweigend, unsere Hände ineinander geschlungen und ich dachte: Sind wir denn noch dieselben, die wir damals waren? Vielleicht hat sie noch manches andere erlebt während der sieben Jahre, wie ich; – was geht es mich an? Jetzt sind wir Menschen von heute und streben zueinander. Sie war gestern vielleicht eine Unglückliche, vielleicht eine Leichtsinnige; heute sitzt sie schweigend neben mir am Meer und hält meine Hand und sehnt sich, in meinen Armen zu sein.

Langsam begleitete ich sie die wenigen Schritte bis zu ihrem Hause. Lange schwarze Schatten warfen die Bäume längs der Straße.

„Wir wollen morgen früh eine Fahrt im Segelboot machen**“, sagte ich.

„Ja“, erwiderte sie.

„Ich werde an der Brücke warten, um sieben Uhr.“

„Wohin?“ fragte sie.

* ... was geht es mich an?...

Sloveso *angehen* má více možností překladu, často se používá hovorově, např.: die Vorstellung ging an – *představení začalo*, das Feuer geht an – *oheň se rozhořívá* apod. Zde je užito ve významu *týkat se*, např. das geht mich nicht an – *to se mě netýká, do toho mi nic není*.

Pak jsem mnoho dní prožíval v silném vzrušení a každé zazvonění u dveří, každý dopis mnou otrásl. Konečně přišla zpráva, která mě uklidnila; byl to lístek od jednoho kamaráda ze školy, který v malém městě bydlel, a který mi posílal neškodné novinky a veselé pozdravy. Tedy se nestalo nic strašného, přinejmenším nedošlo k žádnému veřejnému skandálu. Mohl jsem věřit, že mezi mužem a ženou se vše odehrálo v tichosti, že on jí odpustil, že ona litovala.

Přesto žilo toto první dobrodružství v mé vzpomínce jako něco smutného, téměř pochmurného a připadal jsem si jako někdo, kdo bez viny zničil mír jednoho domu. Pozvolna ten pocit mizel a někdy mě přepadala zvláštní touha po Friederice, jako bolest nad tím, že se nesplnil zázračný příslib. Ale také tato touha přešla, a tak se stalo, že jsem na tu mladou ženu téměř úplně zapomněl. – Teď je ale všechno najednou zase tady; a všechno je silnější než tenkrát, neboť já miluji Friederiku.

V.

Dnes se mi zdá tak jasné všechno, co mi v minulých dnech bylo ještě záhadou. Seděli jsme pozdě večer na pláži, sami dva; chlapec už byl v posteli. Seděli jsme tu, téměř mlčky, s rukama vzájemně spojenýma a já si myslil: Jsme ještě titíž, jako jsme byli tenkrát? Snad prožila ještě mnoho dalšího během těch sedmi let, jako já; – Co je mi do toho? Nyní jsme lidé dneška a žene nás to k sobě. Snad byla včera nešťastná, snad byla lehkomyšlná; dnes sedí mlčky vedle mne u moře, drží mě za ruku a touží být v mé náruči.

Pomaloučku jsem ji doprovázel těch několik kroků k jejímu domu. Stromy vrhaly dlouhé černé stíny podél ulice.

„Vyjeďme si zítra ráno na plachetnici,“ řekl jsem.

„Ano,“ odvětila.

„Budu čekat na můstku, v sedm hodin.“

„Kam?“ zeptala se.

**... wir wollen eine Fahrt machen...

Způsobové sloveso wollen – *chtít* je možné užít pro vyjádření zdvořilé výzvy, např.: wollen Sie Platz nehmen – *posadte se*, wollen Sie mich folgen – *následujte mě*, wollen wir einen Ausflug machen – *pojďme na výlet*, apod.

„Zur Insel drüben ... wo der Leuchtturm steht, sehen Sie ihn?“

„O ja, das rote Licht. Ist es weit?“

„Eine Stunde; – wir können sehr bald zurück sein.“

„Gute Nacht“, sagte sie und trat in die Hausflur.

Ich ging. – In ein paar Tagen wirst du mich vielleicht wieder vergessen, dachte ich, aber morgen ist ein schöner Tag.

Ich war früher auf der Brücke als sie. Das kleine Boot wartete; der alte Jansen hatte die Segel aufgespannt und rauchte, am Steuer sitzend, seine Pfeife. Ich sprang zu ihm hinein und ließ mich von den Wellen schaukeln.

Nach einer Viertelstunde erschien Friederike. Schon von weitem sah ich sie, es schien mir, als ginge sie rascher als sonst. Endlich war sie am Ende der Brücke, ich reichte ihr die Hand und half ihr ins Boot. Jansen machte das Tau los und unser Schiff glitt davon*. Wir saßen eng beieinander, sie hing sich in meinen Arm. Sie war ganz weiß gekleidet und sah aus wie ein achtzehnjähriges Mädchen.

„Was gibts auf dieser Insel zu sehen**?“ fragte sie.

Ich musste lächeln.

Sie errötete und sagte: „Der Leuchtturm jedenfalls?“

„Vielleicht auch die Kirche“, setzte ich hinzu.

„Dort drüben“, sagte sie und wies mit den Augen hin – „ist das auch eine Insel?“

„Nein“, antwortete ich, „Das ist Schweden selbst, das Festland.“

„Das wäre noch schöner“, sagte sie.

„Ja“, erwiderte ich – „aber dort müsste man bleiben können... lang ...immer –“

Wenn sie mir jetzt gesagt hätte: Komm, wir wollen zusammen in ein anderes Land und wollen nie wieder zurück – ich wäre darauf eingegangen***. Wie wir so auf dem Boote hinglitten, den hellen Himmel über uns und um uns das glitzernde Wasser, da schien es mir eine festliche Fahrt, und alle früheren Bedingungen unseres Daseins abgefallen.

* ... unser Schiff glitt davon...

Sloveso gleiten – *klouzat* se často užívá v souvislosti s plavbou, např.: das Boot glitt über die Wasserfläche – *člun klouzal po vodní hladině*.

**... was gibts auf der Insel zu sehen... Doslova: *co je na ostrově k vidění*.

***... ich wäre darauf eingegangen...

Sloveso eingehen – *vejít* apod. má řadu možností překladu, často má hovorové nebo knižní zabarvení.

„K tomu ostrovu na druhé straně ... jak stojí maják, vidíte ho?“

„Ó ano, to červené světlo. Je to daleko?“

„Hodinu; – můžeme být velmi brzy zpět.“

„Dobrou noc,“ řekla a vešla do chodby domu.

Odcházel jsem. – Za několik dní na mě snad zase zapomeneš, myslel jsem si, ale zítra bude krásný den.

Byl jsem na můstku dříve než ona. Malý člun čekal; starý Jansen napnul plachtu a sedě u kormidla, kouřil dýmku. Skočil jsem za ním dovnitř a nechal se houpat vlnami.

Za čtvrt hodiny se objevila Friederika. Viděl jsem ji už zdaleka, zdálo se mi, jako by šla rychleji než jindy. Konečně byla na konci můstku, podal jsem jí ruku a pomohl jí do člunu. Jansen uvolnil lano a naše loď vyplula. Seděli jsme těsně vedle sebe, zavěsila se do mé paže. Byla oblečená celá v bílém a vypadala jako osmnáctiletá dívka.

„Co je na tom ostrově zajímavého?“ zeptala se.

Musel jsem se usmát.

Začervenala se a řekla: „Ten maják v každém případě?“

„Snad také kostel,“ dodal jsem.

„Tam naproti,“ řekla a ukázala očima – „je to také ostrov?“

„Ne,“ odpověděl jsem, „to je Švédsko, pevnina.“

„To by bylo ještě krásnější,“ řekla.

„Ano,“ „ale tam bychom museli mít možnost zůstat ... dlouho ... stále –“

Kdyby mi teď byla řekla: Pojď, odjedme spolu do jiné země a už se nikdy nevracejme – byl bych na to přistoupl. Jak jsme tak pluli na člunu, nad námi jasné nebe a kolem nás jiskřivá voda, tu mi to připadalo jako slavnostní jízda a všechny dřívější okolnosti našeho bytí zmizely.

Bald konnten wir die kleinen Häuser auf der Insel unterscheiden. Unser Boot flog geradewegs der Insel entgegen. In weniger als einer Stunde fuhren wir in den Hafen ein.

Wir stiegen aus und gingen langsam ans Ufer. Das ganze Dorf lag vor uns; es bestand aus höchstens zwanzig Häusern, die rings verstreut waren. Wir sanken fast in den feinen, grauen Sand ein, den das Wasser hier angeschwemmt hat. Nach hundert Schritten waren wir ganz allein.

Wir waren auf einen schmalen Weg geraten, der uns von den Häusern fort dem Ende der Insel zuführte, wo der Leuchtturm stand. Zu unserer Linken lag das Meer; zu unserer Rechten stieg der Hügel an, auf dessen Kamm wir den Weg zur Kirche laufen sahen. Über all dem lag schwer die Sonne und das Schweigen. – Friederike und ich hatten die ganze Zeit über nichts gesprochen. Ich fühlte auch kein Verlangen danach; mir war unendlich wohl, so mit ihr in der großen Stille hinzuwandeln.

Aber sie begann zu sprechen.

„Heute vor acht Tagen“, sagte sie ...

„Nun –?“

„Da habe ich noch nichts gewusst ... noch nicht einmal, wohin ich reisen werde.“

Ich antwortete nichts.

„Ah, ist's da schön“, rief sie aus und ergriff meine Hand.

Ich fühlte mich zu ihr hingezogen*; am liebsten hätte ich sie in meine Arme geschlossen und auf die Augen geküsst.

„Ja?“ fragte ich leise.

Sie schwieg und wurde eher ernst. Es war sehr warm. Ich legte meinen Arm um Friederikens Hals; sie musste ganz nahe bei mir bleiben, wenn sie nicht abgleiten wollte. Ich berührte mit der Hand ihre heißen Wangen.

„Warum haben wir eigentlich die ganze Zeit nichts von Ihnen gehört?“ fragte sie plötzlich. – „Ich wenigstens“, setzte sie hinzu, indem sie zu mir aufschaute.

„Warum“, wiederholte ich befremdet.

„Nun ja!“

„Wie konnte ich denn?“

„O *darum*“, sagte sie. „Waren Sie denn verletzt**?“

Ich war zu sehr erstaunt, um etwas erwidern zu können***.

* ... ich fühlte mich zu ihr hingezogen... *cítil jsem se k ní být přitahován...*

** ... waren Sie denn verletzt?... *copak jste byl dotčen?...*

V obou případech je vidět, že v němčině je dávana přednost trpnému rodu.

*** ... um etwas erwidern zu können... Vazbou um + infinitiv s zu nahrazujeme vedlejší větu účelovou.

Brzy jsme mohli rozeznat malé domky na ostrově. Náš člun plul přímo proti ostrovu. Ani ne za hodinu jsme dopluli do přístavu.

Vystoupili jsme a šli pomalu po břehu. Před námi ležela celá vesnice; sestávala na nejvýš z dvaceti domů, které byly roztroušeny dokola. Skoro jsme zapadli do jemného, šedého písku, který sem naplavila voda. Po sto krocích jsme byli úplně sami.

Dostali jsme se na úzkou cestu, která nás vedla pryč od domků na konec ostrova, kde stál maják. Po naší levici leželo moře, na naší pravé straně se zvedal pahorek, na jehož hřebeni jsme viděli ubíhat cestu ke kostelu. Nad tím vším těžce leželo slunce a mlčení. – Friederika ani já jsme celou dobu o ničem nemluvili. Ani jsem po tom netoužil. Bylo mi nekonečně příjemné se tak s ní procházet v tom velkém tichu.

Ale začala mluvit.

„Dnes, před osmi dny,“ řekla...

„Nu –?“

„To jsem ještě nic nevěděla ... ani to, kam pojedu.“

Nic jsem neodpovídal.

„Ach, tady je krásně,“ zvolala a chytila mě za ruku.

Cítil jsem, že mě to k ní přitahuje; nejraději bych ji byl objal a líbal na oči.

„Ano?“ zeptal jsem se tiše.

Mlčela a spíš zvažněla. Bylo velmi teplo. Položil jsem Friederice ruku kolem krku; musela zůstat docela blízko u mne, pokud se nechtěla smeknout. Dotkl jsem se rukou jejích horkých tváří.

„Proč jsme o vás vlastně celý čas nic neslyšeli?“ zeptala se náhle. – „Alespoň já,“ dodala, když ke mně vzhledla.

„Proč,“ opakoval jsem udiveně.

„No ano!“

„Jakpak jsem mohl?“

„Ó *proto*,“ řekla. „copak se vás to dotklo?“

Byl jsem příliš ohromen, než abych něco mohl odpovědět.

„Nun, was haben Sie sich eigentlich gedacht?“

„Was ich mir –“

„Ja – oder erinnern Sie sich gar nicht mehr?“

„Gewiss, ich erinnere mich. Warum sprechen Sie jetzt davon?“

„Ich wollte Sie schon lange fragen“, sagte sie.

„So sprechen Sie“, erwiderte ich tief bewegt.

„Sie haben es für eine Laune gehalten“ – „oh gewiss!“ setzte sie lebhaft hinzu, als sie merkte, dass ich etwas entgegenn wollte – „aber ich sage Ihnen, es war keine. Ich habe mehr gelitten in jenem Jahr, als ein Mensch weiß.“

„In welchem?“

„Nun... als Sie bei uns... Warum fragen Sie das? – Anfangs habe ich mir selbst... Aber warum erzähle ich Ihnen das?“

Ich fasste heftig ihren Arm. „Erzählen Sie... ich bitte Sie... ich habe Sie ja lieb.“

„Und ich dich“, rief sie plötzlich aus; nahm meine beiden Hände und küsste sie – „immer – immer.“

„Ich bitte dich, erzähle mir weiter“, sagte ich; „und alles, alles...“

Sie sprach, während wir langsam den Feldweg in der Sonne weiterschritten.

„Anfangs habe ich mir selbst gesagt: er ist ein Kind... wie eine Mutter habe ich ihn gern. Aber je näher die Stunde kam, um die Sie abreisen sollten...“

Sie unterbrach sich eine Weile, dann sprach sie weiter.

„Und endlich war die Stunde da. – Ich habe nicht zu dir wollen – ich weiß nicht, was mich hinaufgetrieben hat. Und wie ich schon bei dir war, hab ich dich auch nicht küssen wollen* – aber...“

„Weiter, weiter“, sagte ich.

„Und dann hab ich dir plötzlich gesagt, dass du gehen sollst – du hast wohl gemeint, das ganze war eine Komödie, nicht wahr?“

„Ich verstehe dich nicht.“

„Das habe ich die ganze Zeit gedacht. Ich habe dir sogar schreiben wollen*... Aber wozu?... Also... der Grund, dass ich dich weggeschickt habe, war... Ich hatte mit einem Mal Angst bekommen.“

* ... ich habe dich nicht küssen wollen... ich habe sogar schreiben wollen...

Způsobové sloveso je v perfektu (ich habe gewollt), na konci věty se setkávají dva neurčité tvary, dochází k asimilaci směrem k jednoduššímu tvaru.

„No, co jste si vlastně myslel?“

„Co jsem si –“

„Ano – nebo si už vůbec nevzpomínáte?“

„Jistě, vzpomínám si. Proč teď o tom mluvíte?“

„Už jsem se vás dlouho chtěla zeptat,“ řekla.

„Tak mluvte,“ odvětil jsem hluboce dojatý.

„Považoval jste to za rozmar,“ – „ó jistě!“ dodala živě, když zpozorovala, že jsem chtěl něco odpovědět. „Ale já vám říkám, že to žádný nebyl. Trápila jsem se v onom roce víc, než kdo ví.“

„Ve kterém?“

„No ... když jste u nás... Proč se ptáte? – Zpočátku jsem sama... Ale proč vám to vykládám?“

Silně jsem ji uchopil za ruku. „Vypravujte ... prosím vás ... vždyť já vás mám rád.“

„A já tebe,“ zvolala náhle; vzala mě za ruce a políbila je – „stále – stále.“

„Prosím, vypravuj dál,“ řekl jsem; „a všechno, všechno...“

Mluvila, zatímco jsme pomalu dál kráčeli prosluněnou polní cestou.

„Zpočátku jsem si sama říkala: je to dítě ... mám ho ráda jako matka. Ale čím víc se blížila hodina, kdy jsi měl odjet...“

Na chvíli se přerušila, pak pokračovala.

„A konečně tu ta hodina byla. – Nechtěla jsem za tebou – nevím, co mě nahoru dohnalo. A když už jsem byla u tebe, také jsem tě nechtěla líbat – ale...“

„Dál, dál,“ říkal jsem.

„A pak jsem ti najednou řekla, že máš odejít – asi jsi myslel, že to celé byla komedie, že?“

„Nerozumím ti.“

„To jsem si myslela celou dobu. Dokonce jsem ti chtěla psát... Ale k čemu? ... Tedy ... důvod, proč jsem tě poslala pryč, byl ... najednou jsem dostala strach.“

„Das weiß ich.“

„Wenn du das weißt – warum hab ich nie wieder von dir gehört?“ rief sie lebhaft aus.

„Warum hast du Angst bekommen?“ fragte ich, allmählich verstehend*.

„Weil ich glaubte, es wäre jemand in der Nähe.“

„Du glaubtest? Wie ist das?“

„Ich meinte Schritte auf dem Gang zu hören. Das wars. Schritte! Ich dachte, er wär es... Da hat mich die Furcht gepackt – denn es wäre entsetzlich gewesen, wenn er – oh, ich will gar nicht daran denken. – Aber niemand war da – niemand. Erst spät am Abend ist er nach Hause gekommen, du warst längst, längst fort.“ –

Während sie das erzählte, fühlte ich, wie irgendetwas in meinem Innern erstarre. Und als sie geendet hatte, schaute ich sie an, als müsste ich sie fragen: Wer bist du? –

Ich wandte mich unwillkürlich nach dem Hafen, wo ich die Segel unseres Bootes glänzen sah, und ich dachte: Wie lange, wie unendlich lange ist es her, dass wir auf diese Insel gekommen sind? Denn ich bin mit einer Frau hier gelandet, die ich geliebt habe, und jetzt geht eine Fremde an meiner Seite. Es war mir unmöglich, auch nur ein Wort zu sprechen. Sie merkte es kaum; sie hatte sich in meinen Arm gehängt und hielt es wohl für zärtliches Schweigen. Ich dachte an ihn. Er hat es ihr also nie gesagt! Sie weiß es nicht, sie hat es nie gewusst, dass er sie zu meinen Füßen liegen sah. Er hat sich damals von der Tür wieder davongeschlichen und ist erst später...stundenlang später zurückgekommen und hat ihr nichts gesagt! Und er hat die ganzen Jahre an ihrer Seite weitergelebt, ohne sich mit einem Worte zu verraten! Er hat ihr verziehen – und sie hat es nicht gewusst!

Wir waren in der Nähe der Kirche angelangt; hier bog ein steiler Weg ab, der in wenigen Minuten ins Dorf führen musste. Ich schlug ihn ein. Sie folgte mir.

„Gib mir die Hand“, sagte sie, „ich gleite aus.“ Ich reichte sie ihr ohne mich umzuwenden.

„Was hast du denn?“ fragte sie. Ich konnte nichts antworten und drückte ihr nur heftig die Hand, was sie zu beruhigen schien. Dann sagte ich, nur um etwas zu reden: „Es ist schade, wir hätten die Kirche besichtigen können.“

Sie lachte: „An der sind wir ja vorüber, ohne es zu merken!“

„Wollen Sie zurück?“ fragte ich.

*... allmählich verstehend...

Příčestí přítomné se tvoří koncovkou -d k infinitivu slovesa (verstehen – verstehend). Do češtiny překládáme jako podstatné jméno slovesné (*chápaající, rozumějící*), případně přechodníkem (*chápaje, chápají*) nebo opisem (viz text).

„To vím.“

„Když to víš – proč jsem o tobě už nikdy neslyšela?“ zvolala živě.

„Proč jsi dostala strach?“ zeptal jsem se a pomalu jsem začínal chápat.

„Protože jsem myslela, že je snad někdo nablízku.“

„Myslela jsi? Jak to?“

„Zdálo se mi, že slyším na chodbě kroky. To bylo ono. Kroky! Myslela jsem, že je to snad on... Tu mě popadl strach – neboť to by bylo strašné, kdyby on ... ó vůbec na to nechci myslet. – Ale nikdo tam nebyl – nikdo. Přišel domů až pozdě večer, to jsi byl už dávno, dávno pryč.“ –

Zatímco to vypravovala, cítil jsem, jako by cosi v mém nitru strnulo. A když skončila, díval jsem se na ni, jako bych se jí musel zeptat: Kdo jsi? – Bezděčně jsem se obrátil k přístavu, kde jsem viděl zářit plachtu našeho člunu a myslel jsem si: Jak je to dávno, jak nekonečně dávno, co jsme připluli na tento ostrov? Neboť jsem přistál se ženou, kterou jsem miloval, a nyní jde po mém boku cizinka. Nedokázal jsem říci ani slovo. Sotva si toho všimla; zavěsila se do mě a považovala to asi za láskyplné mlčení. Myslel jsem na něho. On jí to tedy nikdy neřekl! Ona neví, nikdy nevěděla, že ji viděl ležet u mých nohou. Tenkrát se zase odkradl ode dveří a až později ... o hodiny později se vrátil a nic jí neřekl! A celá léta žil dál po jejím boku, aniž by se jediným slovem prozradil! On jí odpustil – a ona to nevěděla!

Došli jsme do blízkosti kostela. Zahýbala tu strmá cesta, která nás musela v několika minutách dovést do vesnice. Navrhl jsem ji. Následovala mě.

„Dej mi ruku,“ řekla, „klouže to.“ Podal jsem jí ji, aniž jsem se obrátil.

„Co je ti?“ zeptala se. Nedokázal jsem odpovědět, jen jsem jí silně stiskl ruku, což jí, zdá se, uklidnilo. Pak jsem řekl, jen abych promluvil: „Je to škoda, byli bychom si mohli prohlédnout kostel.“

Zasmála se: „Ten jsme přece minuli, ani jsme si nevšimli!“

„Chcete se vrátit?“ zeptal jsem se.

„O nein, ich freue mich bald wieder im Boot zu sitzen. Einmal möchte ich mit Ihnen allein so eine Segelpartie machen*, ohne diesen Mann.“

„Ich verstehe mich nicht auf Segeln**.“

„Oh“, sagte sie und hielt inne, als wäre ihr plötzlich 'was eingefallen, was sie doch nicht sagen wollte. – Ich fragte nicht. Bald waren wir auf der Brücke. Das Boot lag bereit. Wir segelten ab. Das Meer war ruhiger geworden; wenn man die Augen schloss, merkte man kaum, dass man sich in Bewegung befand.

„Zu meinen Füßen sollen Sie liegen***“, sagte Friederike, und ich streckte mich am Boden des Kahnes aus, legte meinen Kopf auf den Schoß Friederikens. Es war mir recht, dass ich ihr nicht ins Gesicht sehen musste. Sie sprach, und mir war, als klänge es aus weiter Ferne. Ich verstand alles und konnte doch zugleich meine Gedanken weiter denken.

Mich schauderte vor ihr.

„Heute abend fahren wir zusammen aufs Meer hinaus“, sagte sie.

Etwas Gespenstisches schien mir um sie zu gleiten.

„Heute abend aufs Meer“, wiederholte sie langsam, „auf einem Ruderboot. Rudern kannst du doch?“

„Ja“, sagte ich. Mich schauderte vor dem tiefen Verzeihen, das sie schweigend umhüllte, ohne dass sie es wusste.

Sie sprach weiter. „Wir werden uns ins Meer hinaustreiben lassen – und werden allein sein. – Warum redest du nicht?“ fragte sie.

„Ich bin glücklich“, sagte ich.

Mir schauerte vor dem stummen Schicksal, das sie seit so vielen Jahren erlebt, ohne es zu ahnen.

Wir glitten hin. Einen Augenblick fuhr es mir durch den Sinn: Sag es ihr. Nimm dieses Unheimliche von ihr; dann wird sie wieder ein Weib sein für dich wie andere, und du wirst sie begehren. Aber ich durfte es nicht. – Wir legten an.

*... ich möchte eine Segelpartie machen...

Slovo die Partie – část, partie; part, úloha; příp. hra (např. eine Partie Billard). Význam vyjížďka, výlet je zastaralý.

**... ich verstehe mich nicht auf Segeln...

Vazba sich verstehen auf etwas – umět dobře, vědět hodně, vyznat se.

***... Sie sollen zu meinen Füßen liegen...

Způsobové sloveo sollen – mít, vyjadřuje nutnost vykonání povinnosti; ve spojení s infinitivem vyjadřuje předpokládané chování, příp. výzvu.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.